

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Kiosztási árak:
Ehelyben negyedévre . . . 3 korona.
Egészévre 12 " "
Vidéken: negyedévre . . . 5 " "
Egészévre 20 " "

László József
laptulajdonos.

Harsányi Sándor
felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
Kéziratok nem adatnak vissza.

A keresk. alkalmazottakért.

Debreczen, június 26.

A képviselőház második ülészakára egy kérvény tárgyalása is vár, amelyet csak e napokban terjesztett be a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete. A vasárnapi munkaszünet teljessé tételét és a rokkantság esetére való biztosítás kötelező kimondását kéri a törvényhozástól, amely nem is rég egyizben foglalkozott már a kereskedelmi alkalmazottak e figyelemreméltó ügyével.

A kereskedelmi alkalmazottak törekvéseit hazafias, igazságos, becsületes szellem jellemzi.

Akkor, amikor az intelligenciának hasonlíthatatlanul alacsonyabb fokán álló munkásnép idegen agitátorok vezetése alatt oktalan önállóságra törekszik, amikor ezek ki akarják tépni magukat az állam biztosan megóvó karjaiból, akkor, méltánylást érdemel ez a mozgalom, a mely formáiban törvényes, eszközeiben választékos és végeztéljében hazafias.

Igazságos ez a mozgalom, mert idegen érdekkörök megsértése nél-

kül balad a kitűzött cél felé. Az alkalmazottak nem a főnökök rovására akarják ekszisztenciájukat megkönnyíteni, hanem az érdekek kölcsönös, méltányos respektálása mellett óhajtják az aggkor és munkaképtelenség veszélyei ellen biztosítani magukat.

Azon túl vagyunk már, hogy a kereskedelmi alkalmazottaknak a nemzeti munkában való részességét méltányoljuk, most csak a mi szavunk súlyát akarjuk latba vetni, ha az állami feladatok mérlegelése közben az ő ügyükre kerül a sor.

A kereskedelmi alkalmazottak helyzete valóban nem irigylésre méltó.

Alapos előképzettséget követelnek tőlük, sokat kell dolgozniok és hiába munkájuk fontos, szükséges, de nekik most nem elég hasznalhajtó. Emellett a legnagyobb résznek állása nem átmeneti állapot, hanem végleges életpálya, — bár csaknem mind igyekszik arra, hogy magát a gazdaságilag önálló egyének közé felküzdjé.

De a küzdelem eredménytelen marad, mert nincs arra mód, hogy

az alkalmazott csekély fizetéséből megtakaríthassa magának a szükséges tőkét, a mely nélkül szellemi képességei nem segítenek rajta.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény fokozottabb figyelemmel van az ipari munkások pihenésére, mint a kereskedelmi alkalmazottakéra.

Ők hetenként csak félnapi pihenőt élvezhetnek s a törvény még ennek a kis pihenő időnek a megvonására is száz alkalmat ad.

A kereskedelmi alkalmazottak élén, azok ekszisztenciális érdekeiben évek óta egy fiatal kereskedő és közgazdasági író, Zerkovitz Emil buzgólkodik. Ő találta meg ezuttal is a helyes utat, a mely a mozgalom sikere felé vezethet. Kívánatos, hogy felsőbb helyen is méltányolják a kereskedelmi alkalmazottak törekvéseit és az érdekek igazságos összeegyeztetésével, az erők okos felhasználásával biztosítsák a magyar közgazdaság e fontos tényezőinek ekszisztenciáját.

A „Szabadság“ tárczája.

A virágok boszuja.

Irt a: Freiligrath.

Puha ágya lágy párnáin
Nyugszik a lány, mely álomban;
Lecsukódtak szempillái,
Arcza pirja fel-fellobban.

Ágya mellett gyékényszéken,
Szép cserépből ragyog rája
Tarka, illatos virágok
Friss kötésű bokrétaja.

A szobácska levegője
Rekkenő hev, szinte fojtó;
Nyár a hűsnek üldözője
S zárva minden ablak, ajtó.

Néma csend és mély borongás!
S hirtelen, halld! ime ottan
Halk zsbongás, zsongás-bongás
Zizeg, zug a virágokban.

Kelyheikből lengve kelnek
Szellemszárnyu páráképek;

Ködruhájok, mint a felleg;
Koronásan, pajzsban lépnek.

A rózsából, biborágyból,
Kél egy karesu, gyöngye nő,
Csillog szétomló hajából
Harmatként a gyöngy elő.

Sisakvirág sötétzöldje
Susog, reszket s ime róla
Hetyke lovag hág a földre;
Kardja villog és csákója.

Ezüst szürke kőcsag bókol
A lovagnak a csákóján.
Lány lebben ki a liljomból,
Fátyla vékony, pókháló tán.

Csalmatokból mámorosan,
Büszke néger jön feszítve;
Zöld turbánján világosan
Ég a félhold arany íve.

A koronás tulipánból
Kényes pálczahordó lépked;
Kék nőszirmok kelyhéből, nézd!
Nyomában a vadásznépet.

A narciszból ifju lép ki,
Szeme csüggedt, szive árva;
Az ágyhoz megy s tüzes, égi
Csókja forr a lány ajkára.

Ott forognak és lebegnek
A szellemek vadul körbe;
S az alvónak énekelnek,
Lengve, szállva, zugva föl, le:

„Lányka, lányka! föld ölében
Nem engedted megmaradnunk,
Hogy e tarka, szép cserépből
Vágyakozva elhervadjunk!

Ó a földnek anyakeblén,
Üdvözítő volt pihennünk,
Hol, lombok közt átlebegvén,
Napsugár csókolta keblünk:

Hol tavaszi, hűvös szellő
Derekunkat ölegette;
S vígan éltünk, ha éjjel jő,
Tündértánczra kerekedve.

Tiszta harmat friss eső ért,
Szennyes vízben most a szárunk;

POLITIKAI HIREK.

A kiegyezési tárgyalások. A kormányhoz közelálló körökben megerősítik, hogy a „Wiener Zeitung” jelentései *Körbernek Széll* Kálmánhoz intézett jegyzékéről a kereskedelmi szerződések felmondása ügyében kinos benyomást tettek. Itteni kormánykörökben nagy megütközéssel teszik megfontolás tárgyává, hogy a folytonos osztrák indiszkréziók mellett lehetséges-e a kiegyezési tárgyalásokat egyáltalán folytatni és azt mondják, hogy két szövetséges kormányak ilymódon folytatott tárgyalásai példátlanok. Jól értesült körökben megerősítik, hogy *Széll* Kálmán *Körberrel* nem tárgyal tovább a kiegyezésről, ha csak *Ausztriában* lényeges változás nem áll be.

A nagybeteg angol király.

Távirati tudósítások.

Nagy Brittania hatalmas uralkodójának, *Edward* királynak állapota — mint a Londonból érkező táviratok jelentik — változatlanul aggasztó. Ujabb hírek szerint a király betegsége azért öltött oly veszedelmes jelleget, mert a király — éppen koronázás előtt lévén — egyideig szinte titkolta betegségét. Mint a mai londoni táviratok jelentik, a királynak valószínűleg még egy operációt kell kiállani.

Mai távirataink egyébként a következők:

London, június 26.

(*Saját tudósítónktól.*) Hogy *Edvárd* király betegségét mennyire titkolták, azt a legjobban illusztrálja a következő sürgönyváltás. Hétfőn ugyanis a londoni ujságok egyesületének elnöke azt a táviratot intézte *Windsorba* *Sir Francis Knolley*hoz, a király magántitkárához:

„Folyton a legaggasztóbb hírek ér-

*Meghalunk, de halálunkért,
Lányka, rajtad boszut állunk!”*

*Elhal a dal; a virágok
Az alvóhoz lehajolnak
És a régi csöndességben
Ujra zsongó hangok folynak.*

*Mily zsi bongás, elevenség!
Mint ég arcza a leánynak!
Az árnyak, hogy legyezgetnék!
Az illatok körbe szállnak.*

*Most a nap süt a szobába;
És az árnyak oszladoznak.
Mélyen alszik a leányka,
Arcza dermedt a bájosnak.*

*Egy elhervadt virág ő is,
Kinek többé már nem virrad,
Pihen testvérei mellett;
Megölte a virágillat!*

Fordította: *Rudnyánszky Gyula.*

keznek hozzánk a király betegségéről. Kérem, tudassa velünk, hogy megegyezhetjük-e ezeket a híreket.”

Erre a következő távirat válasz érkezett:

„A király betegségéről terjesztett hírekből egy szó sem igaz.

„*Sir Francis Knolley.*”

London, június 26.

(*Saját tudósítónktól.*) A mai hírek a király állapotáról kedvezőek. A király teljesen eszméleténél van és környezetét meglepi az a nyugalom és bátorság, mellyel a betegséget elviseli. Kedvező jelnek tekintik azt is, hogy a király minden iránt érdeklődik és annak a kívánságának adott kifejezést, hogy unokaöcse, *Henrik* porosz herceg és a dán trónörökös ne utazzanak még haza, hanem maradjanak Londonban. A király felolvastatja az idegen fejedelmektől érkezett táviratokat. Különösen megörült *Ferenc József* és *Vilmos* császár táviratainak, a melyeket kétszer is felolvastatott. Ilyen körülmények között mindinkább fokozódnak a remények arra nézve, hogy a király fel fog épülni.

London, június 26.

(*Saját tudósítónktól.*) A kedvező bulletinek dacára óriási szenzációt kelt az a hír, hogy a királyon egy második operációt kell majd végrehajtani. A dolog azonban csak a laikusok előtt tűnik fel aggodalmasnak, orvosi körökben azonban bizalommal tekintenek az operáció elé, mert a király szervezete igen erősnek mutatkozik. Az első operációnál ugyanis csak az abscessust távolították el, míg a másodikkal majd a főregnyújtványnak teljes eltávolítása válik lehetségessé és szükségessé. Ez a második műtét, mind a mellett igen nagy veszedelmekkel jár, mert annak a nyomában igen könnyen támadhat hashártyagyulladás.

London, június 26.

(*Saját tudósítónktól.*) A ma közzétett kitüntetések listáját a király maga nézte át betegágyában. *Udvari* körökben ma már nyugodtabban itélik meg a király állapotát, sőt sokan azt hiszik, — hogy a koronázás augusztus havában mégis csak megtörténik.

London, június 26.

Tegnap este tették közzé a koronázás alkalmából adott kitüntetéseket. A király új érdemrendet alapított és egyelőre 12 embert tüntetett ki vele, köztük *lord Roberts*-et, *Kitchenert* és *Wolseleyt*, továbbá *lord Lister* orvost, *Ragleich* és *Lellvill* lord tudósokat, *John Borley* és *William Lecky* írókat és *George Watts* festőt. A többi kitüntetés közül kiemelendő *Milner*-nek viscount-tá és *Grenfeld* tábornoknak perré való kinevezése. *Rothschild* lordot a titkos tanács tagjává nevezte ki a király. *Sir Frederick Treves* és *sir Francis Laking* orvosok, továbbá *Edvard Poynter* festő a bárói méltóságot kapták, azonkívül több kiváló orvost, továbbá *Connan Doyle* író és *Wyndham* színészt lovagi rangra emelte a király.

London, június 26.

Tegnap este 11 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: A király álla-

pota kielégítően javul. A nap folyamán a király néhány órát aludt és csak kis fájdalomról panaszkodott. Később a király vidámabb volt. A seb gyógyulása kedvezően halad.

London, június 26.

A hivatalos lap jelentése szerint a király *Henry Norman* tábornokot és a *connaughti* herceget tábornagygyá nevezte ki.

A város közgyűlése.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 26.

Debreczen város törvényhatóságának képviselőtestülete tegnap délelőtt kezdte és ma folytatja a közgyűlési tárgysorozat megvitatását. Az első délelött meglehetősen szüntelen, unalmas volt — tele névszerinti szavazásokkal, mindössze *Arad* város közönségének hazafias átirata köleszött némi hangulatot a máskülönben szürke egyhanguságnak.

Kossuth Lajosnak hallhatatlan érdemeiről szól az átirat, mely sürgetni kívánja a megdicsőült kormányzó szobrának *Budapest*en mielőbb való felállítását. Felirata támogatását kérte *Arad* a hajdúság székvárosától s a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel tette magáévá a vértanúk városának hazaszeretet sugallta megkeresését. De *Kossuth* emlékének szól a tegnapi közgyűlés ama másik kegyeletes határozata is, mely a szabadság örökkön élő érdemeit szerzett apostola századik születésnapjának megünneplésére vonatkozik.

A városi tisztikar megüresedett helyeit töltötte be végül a képviselőtestületi közgyűlés, melyről részletesen alábbi tudósításunk számol be:

(A közgyűlés.)

Puky Gyula főispán délelőtt kilencz órakor nyitotta meg a népes közgyűlést. Az elnöki megnyitót *Simonffy* Imre kir. tanácsos, polgármesternek márczius és április hónapról szóló jelentése követte, melyet *Csöka* Sámuel aljegyző, polgármesteri titkár terjesztett elő. A jelentés hosszasan szól a kielégítő közrendészeti és közegészségügyi viszonyokról, majd *Tisza* Kálmán haláláról emlékezik meleg, kegyeletes szavakkal. A kiváló államférfival együtt *Horánszky* Nándor volt kereskedelmi miniszter és *Némethy* Lajos ev. ref. lelkész elhunytáról is megemlékszik e jelentés.

A jelentés fölolvása után *Freund* Jenő bizottsági tag intézett kérdést a polgármesterhez a szeszvállalat üzletvezetője *Papp* László fegyelmi ügyében. *Simonffy* Imre polgármester válaszában kijelenti, hogy a legközelebbi közgyűlés fogja tárgyalni az ügyet. A válaszban a közgyűlés megnyugodott és tudomásul vette a polgármesteri jelentést is.

Komlóssy Arthur főjegyző terjesztette elő azután az ügyhátrány-jegyzéket, jelentve hogy a városi csatornázás ügyével a jövő év első közgyűlése foglalkozik. A *Hortobágy* hasznosításának kérdése a mai közgyűlés tárgysorozatába van fölvéve, a színházi intendántúra kérdését pedig az októberi közgyűlés fogja megvitatni.

Az angol gazdák szivélyes fogadtatását köszönő miniszteri leiratot, a bel-

ügyi kormányának gyámpénztári tartalék-alap hova fordításáról szóló és a rendőrfizetések fölemelését megsemmisítő végzésével együtt tudomásul vették. *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszteri leiratát, melyben kinevezetéséről értesíti a törvényhatóságot, tudomásul vette a városatyák közgyűlése és határozata értelmében üdvözli hivatalos állásában az új minisztert.

Tudomásul vétetett a belügyminiszter leirata is, melylyel a csendőrségnek a külterületeken való alkalmazását jóváhagyta.

(Névszerinti szavazás.)

Az adófelszólamlási bizottságban megüresedett két tagsági helyre a tanács *Nemes Kálmán* és *Horváth István* bizottsági tagokat ajánlotta.

Freund Jenő — *Juhász Ignác* ezt javasolja *Nemes Kálmán* helyett.

Puky Gyula főispán névszerinti szavazást rendel el a szabályok értelmében. A szavazatszedő bizottság elnöke *Kemény Mór* lett. A választás eredménye szerint *Juhász Ignác* 60. *Nemes Kálmán* 49 szavazatot kapott s így az adófelszólamlási bizottság újtagjai *Horváth István* és *Juhász Ignác* lettek.

(Pályázat a Ludovikába.)

Debreczen város közönségének a *Ludovikában* létesített alapítványi helyére ketten pályáztak *Szinay István* és *Kaffka Károly*, kiket a tanács ajánlani javasol a honvédelmi kormánytól.

K. Tóth Kálmán csupán *Szinayt* szeretné ajánlani. *Kovács József* is ezen a véleményen volt, de a többség a tanács elöterjesztés mellett döntött.

(Átiratok.)

Szeged város közönsége a vidéki színészet segélyezését kéri az országgyűléstől s az iránt keresi meg *Debreczen* törvényhatóságát: keresse meg hasonlított felirattal a képviselőházat. A közgyűlés a tanács javaslatára eleget tesz a *szegediek* megkeresésének.

Nagyvárad város az önálló vámterület érdekében ír fel a képviselőházhoz és ugyancsak pártolást kér a *debreczeni* testvértörvényhatóságtól. A közgyűlés *Nagyvárad* megkeresését magáévé teszi s az önálló vámterület érdekében felír a képviselőházhoz.

Szabadka törvényhatósága a *Homestead*-intézmény létesítéséről ír fel a Házhoz és ugyancsak pártolást kér *Debreczen* közgyűlésétől. Az átirat pártolólag tudomásul vétetett.

(Kossuth emléke.)

Arad város *Kossuth* szobrának *Budapest*en való mielőbbi felállítását sürgeti. A tanács javaslatra a közgyűlés pártolja az *aradiak* törekvését.

Varga Lajos dr. és társai *Kossuth* Lajos századik születésnapjának megünneplése tárgyában beadott indítványát a közgyűlés *Varga Lajos* dr. ajánló szavai után egyhangulag vette tudomásul a közgyűlés. Az ünnepélyt rendező bizottság tagjai lettek: *Bakonyi Samu* dr., *Benedek János*, *Dobieczy Sándor*, *Szabó Kálmán*, *Varga Lajos* dr., *Mayer Emil*, *Kovács József*, *Vácsi János*, *K. Tóth Sámuel*, *K. Tóth Kálmán*, *Zádor Lajos*, *Kertész János*, *O. Végh János*, *Szentesi János*, *Kulcsár Endre*, dr. *Kocsár Gábor* és *Tóth Kálmán*.

(Egyéb ügyek.)

Hódmezővásárhely tüdőbeteg szanatórium-egyesületébe való belépésre kéri a várost. A közgyűlés a tanács elöterjesztésre nem lép be, mert az *Alföldön* létesítendő ily irányú intézményeket nem tartja célravezetőnek.

Komlóssy Arthur főjegyző jelenti, hogy a város szervezeti szabályzata most van átalakítási munka alatt s így csak a szeptemberi közgyűlésen lesz tárgyalható.

A gyámpénztár 1901. évi mérlege tudomásul vétetett.

Szabó Kálmán jegyző terjesztette elő ezután a városi világítási vállalatnak a múlt évről szóló s általunk már ismerttetett zárszámadását.

Hauer Bertalan bizottsági-tag a gázárak leszállítását kéri, kifogásolva egyben a vezetéki és szerelési munkálatok drágaságát. (Helylés.)

Kola János szólt a tárgyhöz s utána *Debreczeni Jenő* gázgyári igazgató felelt *Hauer* kifogására. Szerinte *Budapest*et kivéve seholsem olcsóbb a világítási díj-szabály, mint ép *Debreczenben*. Ajánlja a zárszámadás elfogadását. A közgyűlés a tanács javaslatára elfogadta a zárszámadásokat.

A *párisi* világkiállítás költségeinek elszámolásával kapcsolatban a tanács javasolja, hogy 2000 korona mzzögazdasági kiállítás rendezésére fordítsanak. Tudomásul vétetett s egyben köszönetet szavazott a közgyűlés *Komlóssy Arthur* főjegyzőnek a kiállítás sikere körül szerzett érdeméért.

A nyomdai hátralékok törlésére benyújtott tanács elöterjesztést tudomásul vette a közgyűlés, az epreskerti faraktárnak múlt évi zárszámadásával együtt.

(Választások.)

Egy számvevőégi és két házipénztári tiszt választása következett a napirenden. A számvevőégi tiszt állásra egyhangulag, közfelkiáltással *Sipos Györgyöt* választotta meg a közgyűlés. A két házipénztári tiszt állásra megválasztottak: *Mihalovits Gyula* és *Schindler Ferenc*.

A választások megejtése után — későre járván az idő, *Puky Gyula* főispán a közgyűlést berekesztette és a tárgysorozat megvitatásának folytatását ma délután kilenc órára tűzte ki.

A keresk. és iparkamara közgyűlése.

A kamara az önálló vámterület mellett.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 26.

A *debreczeni* kereskedelmi és iparkamara tanácsosai közgyűlésre jöttek össze tegnap délután a kamara dísztermében. *Szabó Kálmán* elnök köszöntötte meleg szavakkal a szép számban megjelent érdeklődőket, majd *Szávay Gyula*, a kamara titkára terjesztette elő az elnöki jelentéseket.

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter kinevezését leiratban tudatta a kamarával, melynek közgyűlése örömmel vesz tudomást az új miniszter hivatalbalépéséről. *Szávay Gyula* titkár tette le ezután védjegylajstromozói elnökségét.

Tudomásul vette a közgyűlés minden megjegyzés nélkül a kamara 1901. évi jelentését, a kerületi papírgyárosok szervezkedéséről, valamint a kamara ügyrendjének, a tisztviselők szolgálati, fegyelmi és kártérítési szakosztályának újjáalakításáról szóló elnöki elöterjesztést.

Nagy Sándor hivatalos nyugdi-

jazását és *Korom József* alkalmaztatását a közgyűlés tudomásul vette.

(Önálló vámterület.)

Szabó Kálmán, a kamara érdemes elnöke szólt az előterjesztések után. A gazdasági helyzet válságos állapotát esetele szép szavakkal, majd annak a véleményének adott kifejezést, hogy a kamarák nem maradhatnak tovább tétlenül a kiegyezési alkudozásokkal szemben. A *vámközösség csak hátrányunkra volt, mi önálló vámterületet akarunk, hogy iparunkat, kereskedelmünket fejlesszük.* (Taps, éljenzés.) Ne alkudozzunk! Alljunk meg a magunk lábán, hogy haladhassunk és pótoljuk a mulasztásokat. Indítványozom: írjunk fel a kereskedelemügyi kormányhoz, kifejezést adva annak, hogy iparunk jövőjét, felvirágozását csak önálló vámterület alapján emelhetjük. (Hosszu éljenzés.)

Az indítványt egyhangu lelkesedéssel vette tudomásul a közgyűlés és elhatározta, hogy pártolás végett megküldi a miniszterhez intézendő feliratot a társ kamarákhoz is, de kitűzi egyszersmind elfogadásra ajánlva a szeptember hó folyamán *Debreczenben* tartandó országos kamarai kongresszus tárgysorozatára.

(Elöterjesztések.)

A titkári jelentést vette ezután tudomásul a közgyűlés az ügyforgalomról, a múlt évi zárszámadásról és a nyugdíjalap jelentéséről.

Az illetékügyek rendezése kérdésénél *Tóth Kálmán*, ipartestületi elnök szólt fel, kérve, hogy az illetékek rendszer befolyására gond fordítsanak.

Szávay Gyula kamarai titkár terjesztette elő ezután a kereskedelmi törvény revíziója, a védjegyeknek a kereskedelmi szerződésekben való oltalma és a fogyasztási szövetkezetek ügyében a kereskedelmi miniszterhez fölterjesztendő kamarai véleményeket.

Társ kamarák megkereséseit intézte el ezután a közgyűlés, mely az ipartestület előterjesztéseit megvitatva, jelentéktelenebb kérvények és indítványok letárgyalásával a késő délutáni órákban ért véget.

Lakodalom — emberhalállal.

Esküdtszéki tárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 26.

Tegnap folytatta a *debreczeni* kir. törvényszék, mint esküdtbíróóság a szerdán megkezdett bünygyi főtárgyalást, mely a három vádlott: *Lakatos Adolf*, *Burai Károly* és *Lengyel Pál* elítélésével végződött. Ifju *Ferencz József* gyilkosait az esküdtszék igen hosszú vajudás után mondta ki bűnösnek. Mintegy 18 kérdést tettek fel az esküdteknek, így nem esoda, ha a késő éjjeli órákig húzódt a bonyolódott ügy. Az érdeklődő közönség azonban híven kitartott a tárgyaló teremben és mikor az esküdtek végre meghozták a verdiktet; mindig zsufolásig volt a tárgyaló terem.

A tegnapi tárgyalás lefolyásáról a következő tudósításunk számol be:

Szűts Miklós dr., elnök fél tizkor nyitotta meg a tárgyalást, majd a tanúk folytatólagos kihallgatása következett.

Elsőnek Mikola András éjjeli őrt hallgatta ki a törvényszék. Mikola vallomása csupán arra szorítkozott, hogy látta, mikor a cigányok hazafelé mentek. Elmondta, hogy esendesen viselték magukat, bár jókedvben lehettek, mert az egyik oda is szólt hozzá, hogy nem akarja-e, hogy muzsikáljanak neki? — Utána Molnár Mihályt, majd Kovács Pált hallgatták ki. Mindakettő ott voltak a lakodalmas háznál. Mikor onnan eltávoztak, tíz óra után, messziről hallottak ugyan puffogást, de nem gondoltak semmi veszedelemre. Ezután dr. Isoó és dr. Grünwald orvosszakértőket hallgatta ki a törvényszék, mire Szűts dr., törvényszéki elnök a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánította.

Következett az esküdtekhez intézendő kérdések megállapítása. Mivel három vádlott szerepel az ügyben és mindegyik bűnösségét száz féle képen magyarázhatni: eleinte 20—22 kérdést propo-náltak, amíg végre 18-ban állapította meg a törvényszék e kérdések számát.

Bálint Zsigmond dr. kir. alügyész mondta el ezután hatásos vádbeszédét, majd

Hegedüs József ügyvédjelölt az első rendű vádlott védőjének védbeszéde következett. A cigányokról szólva gyönyörűen esetelte azt az életet, amelyet a falusi muzsikós cigány folytat, ahol 80 krajczárért muzsikál az egész banda a parasztlakodalmakon. Megkapóan fejtegette Lakatos Adolf vádlott leikiállapotát, a mikor a jogos követelését kérte és durva erőszakra talált. Jogi érvekben gazdag fejtegetésében végre oda konkludált, hogy Lakatos a többek bántalmazásából származó testi sértést követte el csupán. A fiatal, tehetséges ügyvédjelölt beszéde nagy hatást keltett.

Márkus Lajos dr., Burai védője szintén szép beszédben jogos önvedelemnek mondta védenze eselekedetét. Borzovay Jenő dr., Lengyel Pál védője hatásosan bizonyította, hogy védenze csupán mint bűnsegéd vett részt a verekedésben, de nem a halált okozó súlyos testi sértésben, hanem az ezt megelőző eselekményekben, melyek testi sértést eredményeztek.

A vád és védbeszédek után az esküdtszék visszavonult és hosszasan tanácskozott.

Az esküdtszék marasztaló verdiktje után a törvényszék Lakatos Adolf és Burai Károly vádlottakat egyenként egy és fél évi; Lengyel Pált pedig egy évi börtönre ítélte.

UJDONSÁGOK.

Vádak egy városi irnok ellen.

Följelentett visszaélések.

A mezőrendőrség egy volt napdíjas irnokát, Papp Józsefet sikkasztással és egyéb vádakkal illeti közvetlen fennhatása a főkapitányhoz beadott följelentésben. Hosszasan vannak felsorolva a vádiratban a hűtlen irnok bűnös eselekedetei, melyekkel nem annyira hivatalát, mint állásából kifolyólag egyeseket károsított meg.

Papp József négy éven át volt napdíjas a mezőrendőrségnél és csak nem rég lett elhelyezve a városházára. Visz-

szárlései csak most tudattak ki s ezekről számol be a terjedelmes feljelentés, a melyből kifolyólag Vég Gyula h. főkapitány, a bűnügyi osztály vezetője már meg is indította a nyomozatot Papp József ellen.

A kihallgatások ma veszik kezdetüket s legelőször a magánpanaszosok kerülnek sorra, kik közül egyik 60 korona elsikkasztásával vádolja a volt napdíjas irnokot. Hogy a vádak mennyiben felelnek meg a valóságnak, azt természetesen csak a vizsgálat eredménye fogja kideríteni, annyi azonban már most is bizonyosnak látszik, hogy a nagy családu ember, anyagi gondok közepette tényleg letért a kötelesség előszabta egyenes útról.

Papp József a vizsgálat eredményéhez képest már a közel napokban felfüggesztetik hivatali állásából és megindul ellene a fegyelmi eljárás, melynek utolsó epizódja a büntető bíróság előtt fog lejátszódni.

A megtévedt ember ellen a délután folyamán újabb terhes adatok kerültek napfényre.

* **Egy hét múlva vége a világnak.** A mostani abnormális időjárás érdekes dolgot idéz emlékezetünkbe: Falb doktornak egy évvel ezelőtt mondott jóslatát, a mely szerint 1902. július 5-ike és 7-ike közt jó el az ítéletnapja. Ez időtájt ugyanis egy 1866-ban fölfedezett anarehista üstökös nekimegy a földnek és azt alaposan szétrobbantja, mint a Mont-Pelée St.-Pierre városát. A gyöngébszívű olvasók megnyugtatósára közöljük a Falbnál tisztábféjű csillagvizsgálók véleményét is, a kik a Falb rémlátásával szemben konstatálják, hogy az 1866-ban felfedezett üstökös a legártatlanabb valamennyi üstökös között. Ez az üstökös kerek, ritkás ködtömeg, éles határvonalak és fark híján s a magja halványan világol. Ez a gyöngé ködtömeg nem tud a föld színén változásokat előidézni vagy pusztítani, nem is szólva arról, hogy a földgömböt szétrobbantathatná, ha beletévedne. Vénasszonyoknak való beszéd ez csak. De még az is ki van zárva, hogy a két égi test 1902. évi július 5—7-ike közt találkozhassék, mert mire a föld a jelzett időben arra a helyre ér, a hol pályájuk kereszteződik, már telült az üstökös és ugyancsak jó teleskop legyen az, a melyen észre lehet venni.

* Élő kegyelet a holt költők iránt.

Van még ilyen is s azt annál jobban esik följegyeznünk, mert éppen a leközelebbi napokban járta be az országot a hír, hogy Arany János szülőházából istálló lett. A költők iránti kegyeletnek megható szép jeleiről értesülünk éppen Debreczen városában. — A Batthányi-utcai Petőfi-emléktábla fölött tegnap óta friss cserkoszoru lett, melynek közepét gyönyörű rózsacsokor foglalja el. Vajjon ki hódolt ily nemesen a nagy költő emlékének és mily alkalomból? Utána jártunk a dolognak és megtudtuk, hogy a rózsacsokros cserkoszorúval egy Debreczenben is ösmert előkelő és nemes lelkű urnó, báró Györffy Róza, Graeff József szabolcsi főispán özvegye, róttá

le a kegyelet adóját. Tette pedig ezt már másodszer — minden feltűnés nélkül, minden hiúság érzete nélkül, csupán a költészet iránti legtisztább hódolattól indítva. De tudomást szereztünk a költők iránti kegyeletnek talán még egy meghatóbb példájáról. — Csokonai büszke szobrának minden év meghozza a fényesebbnél-fényesebb koszorukat, Csokonai-Kör, főiskolai ifjuság, Debreczent meglátogató írók, társaságok a szobornál áldoznak Csokonai szellemének, de a hatvan-utezai temető magános sírját ritkán keresi föl valaki, Csokonai vassir-emlékére éveken át nem jut egy virágszal sem. Megszánta a sírnak ezt a pusztaságát, ezt az árva ridegségét a nemzetnek egy napszámosa, egy nagyon egyszerű, de mély érzésű elemi iskolai tanító és tanítványainak a Csapó-utezai V—VI. osztály leány növendékeinek esekély álléreiből összegyűjtött annyit, a mennyiből kitelt egy zöld koszoru és egy nemzeti szín szalag. A koszorut aztán egy szép májusi napon tanítványai kíséretében kivitték a temetőbe, ott a lelkes leánykák elénekelték a vassulya alatt pihenő költőnek néhány bus dalát és azóta nem oly bántóan sivár, nem oly vadul rideg Csokonai sírja. — Papp Ignácznak hívják ezt a derék, eszményi gondolkozásu tanítót, a kit, midőn e szép eselekedetre határozta magát, nem ösztönzött más, mint az a véletlen körülmény, hogy ő és 9 tagból álló családja éppen a Csokonai szülő házában fizeti a keserves lakbért a városnak. Fizeti, mert a jó ember kitünő képesítése, szorgalma és buzgósága daczára még most is csak segédtanító. De vigasztalhatja az a tudat, hogy lakóházának nagy szülöttje, Csokonai sem vihette tovább a segédtanárságnál.

* **A nőegyleti árvaház vizsgálja.** A debreczeni jótékony nőegylet árvaházának iskolájában f. hó 25-én volt az évzáró vizsgálat. A vizsgálaton megjelentek az odajáró gyermekek szülőin és érdeklődőkön kívül: Puky Gyula főispán, Kiss Albert lelkész, iskolaszéki elnök, Veressné, Szathmáry Teréz elnök, Szabó Kálmáné alelnök, Dobiecki Sándorné, Joó Istvánné és Muraközy Róza urasszonyok, v. tagok, továbbá a városi tanács képviselőiben Bészler Károly tanácsos, árvaszéki elnök és Roncsik Lajos főszámvevő; továbbá S. Szabó József tb. titkár és Koncz Ákos nőegyleti titkár. A növendékek dicséretes eredményt mutattak fel, a mi kétségtelenül a tanítóknak, Balogh Irénnek érdeme. A főispán és az érdeklődők azután megnézték a szövőipariskolát. A kiállított szép munkákról és az ott bemutatott munkáról Puky Gyula főispán, ő méltósága a legnagyobb elismeréssel szólt és megígérte, hogy a szövőipar érdekében közbenjár a kereskedelmi kormányknál.

* **A siketnémák oktatási ügye.** Puky Gyula főispán elnökléte alatt e hó 29-én délelőtt 11 órakor tartatik meg a városháza nagytermében azon értekezlet, a melyen a Hajdumegyé és Debreczenben levő tanköteles siketnémák oktatása czéljából létesítendő iskola ügyében állapítatnak meg a szükséges előintézkedések.

Ezen értekezletre Hajdúvármegye és Debreczen város intelligens hölgyei és férfiai az e czélból kibocsátott „Felhívás”-sal meghivatnak. A szervezés előleges munkálatait teljesítő bizottság ez uton kívánja értesíteni a két törvényhatóság területén lakó, — az ügy iránt érdeklődő hölgyeket és férfiakat, kik a jelzett értekezletre elnézésből, hibás kézbesítés vagy bármi más okból meghívást nem kaptak volna, hogy megjelenésük igen szívesen fogadtatik.

*** Új primási palota a budai várban.** Tudvalevő dolog, hogy a hercegprimás már ismételten kijelentette, hogy Buda várában megfelelő új primási palotát szándékszik építtetni. E palota számára — mint budapesti levelezőnk jelenti — most alkalmas helvet keresnek a budai várban. A hercegprimás és a kultuszminiszter között a palota kérdésben nem régiben hosszabb beszélgetés folyt, a melynek folyamán az a felfogás domborodott ki és nyert szóban is kifejezést, hogy a palota egyedüli helye a Mátyás-templom közelében lehet. A koronázó templom környékének rendezése szükségessé tette egynéhány épület lebontását. Egyiknek vagy másikkal a telkét azután átengedik a hercegprimásnak, hogy azon építse palotáját. Vaszary Kolos az ügynek illetően elintézésével rendkívül megvan elégedve.

*** Miss Duncan és a debreczeni kolbász.** Amerika immár világhírű leánya, Miss Isadora Duncan, a ki tegnap este mutatta be korszakos művészi zseniáltságát a debreczeni színpadon — betegentánczolt az este. Ezt a titkot természetesen kevesen tudták, a mint még kevesebben sejtették, hogy a „debreczeni kolbász” okozta a bájos miss gyöngéledését. Az ebédnél ugyanis szerdán debreczeni különlegességre éhezett s a „Bika” éttermének legfőbb pinczellérje kolbászszal kedveskedett a kaliforniai tánczoétának. Duncan kisasszonynak izlett a specziális hentesremek, de megártott a gyomornak s a művésznő olyannyira rosszul érezte magát, hogy orvost kívánt. Glück Lajos dr, a fiatal orvosi generáció rokonszenves tagja kereste föl Gross impresszárió kérelmére a beteg szíriént, a ki perfekt lévén az angol nyelvben, rövid negyedórai udvarlással jóvátette a kolbász bűnét. A szakember véleménye és megnyugtató szavai eloszlatták a miss aggodalmát, daczára, hogy már a legkomolyabban arról gondolkodott, hogy föllépését elhalasztja. Ide iktatjuk a történelmi hüség és az adatok teljessége kedvéért még azt is, hogy az orvosi honoráció egy engedélyezett kézesők s egy ajánlással ellátott fénykép volt, ami az állítólag nagy adag kolbászszal szemben nem mondható tulságosan magas tiszteletdíjnak.

*** Pusztul a Nagyerdő.** Szomorú dolog ugyan, de igaz, hogy Debreczen egyetlen üdülőhelyét, a messzeföldön híres Nagyerdőt sem kimélik meg a pusztitástól egyes lelketlen tekergők. Az izlésesen berendezett park fenyő- és rózsafáiból és thujákból nagyobb mennyiséget, gyökerestől kihuzva, ismeretlen tettesek elvittek. Az erdőmester e helyenkéri fel a Nagyerdőt megbeesülni tudó

közönséget, hogy — miután több felügyelő személyzetet tartani nem lehet — a virágok szaggatását, a fák és disznóvénnyek rongálását, a madárfiókák kiszédését megakadályozni s lehetőleg az erdőhivatalnál bejelenteni sziveskedjék.

*** Debreczeni tanárok Szabadkán.** Az országos középiskolai tanár-egyesület ez évben Szabadkán tartja rendes évi közgyűlését. Mint értesülünk, a július 3—4-én tartandó közgyűlésen a debreczeni középiskolai tanárok képviselőjében négyen utaznak Szabadkára, még pedig: Peczkó Ernő dr., Gulyás István dr., Török Péter és Nagy Zsigmond. A tanár-egyesület közgyűlése előreláthatólag igen érdekes lesz, amennyiben több általános országos érdekű kérdés kerül tárgyalás alá. A debreczeni tanárok is néhány jelentős indítványt fognak proponálni a közgyűlésen. Ugyanevak itt említjük meg, hogy a budapesti — ugynevezett nyári továbbképző intézet tanfolyamán is többen vesznek részt a debreczeni tanárok közül. A tanítóképezdei tanárok sorából P. Nagy Zoltán és Orosz István vesznek részt a tanfolyamon.

*** Dűledező templom.** Budapesti levelezőnk írja: A főváros környékének leghíresebb bucsujáró helye Mária-Benyő, a melynek régi kolostora és temploma középpontja a vidék összes bucsu jaratainak. A templomot a Graszalkovich-hercegi család építtette még Mária Terézia királynő idejében, a ki többször járt e helyen és a templomnak ma is egyik nevezetessége e királynő egyszerű házi oltára. A templomnak értékes egyházi szerei és drágaságai vannak, Mária-kepei pedig messze földön ritkítják párjukat. A templomot a kapuczinusok gondozzák, de a kolduló szerzetnek nincs annyi jövedelme, hogy a templomot jókarban tarthassa. A szép templomot, a melynek kriptájában őrzik a Graszalkovichok tetemeit, nagyon megviselte az idő, annyira, hogy a boltozaton és falakon repedések támadtak. Szakértők nézete szerint, ha az épületet ki nem javítják, elég egy heves zivatar (most pedig sűrűn van), hogy összedöntse a templomot. A kapuczinusok e miatt nagyon megvannak ijedve s úgy a korona-uradalomnál, mint a kegyurnál, valamint a miniszteriumnál sürgetik a templom megmentését és restaurálását.

*** Debreczeni iparosok a külföldi kiállításokon.** A nyár végén két külföldi városban, Turinban és a német határon levő Düsseldorfban tartanak világraszóló iparkiallításokat. A debreczeni jobb módú iparosok közül — mint értesülünk — többen utaznak a kiállítások megtekintésére. Mivel a kiállítási igazgatóságokhoz ilyen értelemben történtek bejelentések; magyar szövegű prospektust küldtek az ipartestülethez, az iparosokkal való közlés végett. E szerint a két kiállítás megtekintése mindössze 375 koronába kerül, amibe már bele van számítva az utazás, szálloda és étkezési költség is.

*** Holdvilágos estén.** A cirkususz esalogatófényű gázlámpái kialudtak. A szórakozó közönség csoportokban verődve oszlott szét a Széchenyi-téren felállított ponyvafedélzetű sátor elöl. Egy tömegben uriemberek siettek a honvédhuszár-laktanya felé. A holdvilág bájosan mosoly-

gott le a pillanatra kiderült égboltról. A mélységes csendet egyszerre csak durva kifakadás, még durvább kiáltozás szakította félbe. Az usiemberek megálltak a laktanya mellett s óriási kiáltozással, botrányosan ékes titulusokkal igyekeztek meggyőzni egymást érveik helyességéről. Utoljára majdnem összeütközésre került a dolog közöttük, ha szerencsére rendőr nem vetődik oda, ki aztán megmagyarázta nekik, hogy a huszárlaktanyát nem vitatkozási helyül építtették. A felberzengett uriemberek csendesebb hangulatban vonultak tovább. A holdvilág meg olyan jóízűen kacagott, hogy majd lepottyant az égboltozatról.

*** Veszedelmes összeütközés.** Fligler György kereskedő majdnem életével fizette meg tegnap kerékpározó-szenvedélyét. Valami ügyben kerékpáron sietett a vasut felé s úgy elmerült gondolataiban, hogy a vasut felől közelgő kisvonatot sem vette észre. A katasztrófa már pillanatok műve volt s csak az éber kalauznak köszönhető, hogy végzetes szerencsétlenség nem történt. Hirtelen fékezett s megállította a vonatot. De így is összetört a kerékpár s Fligler lezuhant róla a földre. Szerencsére csekélyebb ütődés árán megmenekült a halálos veszedelemből.

*** Az óvodák nyári vakációja.** Az utóbbi időben sok helyen meghonosodott az a szokás, hogy az óvodák is két hónapi nyári szünetet tartottak, holott a törvény világosan ki mondja, hogy az óvodai felügyelő bizottság évenként legfeljebb egy havi szünetet és rendszerint csak a téli hónapokban engedélyezhet. A közoktatási miniszter egy most kiadott körrendeletében erőlyesen utasítja a tanfelügyelőket, hogy a törvény említett rendelkezésének érvényt szerezzenek, a nyári szünetek engedélyezését tiltsák el és intézkedjenek, hogy az óvodák nyáron át kora reggeltől késő estig nyitva tartassanak. Figyelmezteti továbbá a miniszter a tanfelügyelőket utján az óvintézetek személyzetét, hogy a ki ezen rendelkezés ellen vét, azt a legszigorubb fegyelmi büntetéssel fogja sújtani.

*** Cinematograf a Nagytemplom előtt.** Megirtuk, hogy Haranghy György debreczeni amatőr fényképész az Uránia színház számára Debreczenről cinematograf fényképfelvételt eszközöl. Vasárnap délelőtt — ha szép idő lesz — a Nagytemplomból kitóduló hívőket fogja lefényképezni Haranghy. A Nagytemplom, no meg a kitóduló hívők mindanesetre érdekes tárgya lehet egy Debreczenről irott darabnak, amennyiben egyik legszebb része Debreczen városának a Nagytemplom környéke. Haranghy különben már több cinematograf felvételt eszközölt künn a Hortobágyon, csikós és juhász versenyeket örökítve meg az érzékeny lemezen. Az Uránia szeptemberben megnyitó előadásnak tervezi a darabot, amelyet A délibábok hazája czímen mutatnak be a budapesti közönségnek.

*** Debreczeni „Wampetics.”** A magyar székváros leglátogatottabb kertjének, a „Wampetics”-nek — mása a hajduság fővárosában, Debreczenben az „Angol Királynő” kerthelyisége. — Hauer Bertalan pompás konyhája és pinczéje a legelőkelőbb közönség talál-

közö helyévé tették az „Angol Királynő” arnyas kerti éttermét, mely *Somhegyi Dezső* főpincéz, a kitünő nevű szakember kezelésében valóságos minta-intézmény. A honvédségi ezredösszpontosítás alkalmából a vendég tiszt urak alig találhatnának még világvárosban is izletesebb konyhát, gyorsabb és előzékenyebb kiszolgálást, mint az „Angol Királynő” kerthelyiségében, melynek megtekintésére e helyütt is felhívjuk az úri közönség figyelmét. A zenét fölváltva *Rácz Károly* és *Magyariék* zenekara szolgáltatja.

* **Megrendszabályozott ebek.** A Varga-utczán kóborló veszett eb miatt szerencsétlenül járt gyermekek sorsa erélyesebb fellépésre készítette a hatóságot. A város erélyes rendőrfőkapitánya elrendelte a varga-utczai összes ebek kiirtását s ezenkívül szigoruan utasította a gyepmestert, hogy a kóborló ebeket kíméletlenül irtsa ki. Teljes örömmel regisztráljuk ezt a hírt, csak azt az óhajtatásunkat esatoljuk még hozzá, hogy a gyepmester ne csak a Piaczón végezze műveletét, hanem a mellékutczákra is naponként látogasson el, mert itt még több kóborló eb akad. Ilyen veszélyes körülmények között nagyon kívánatos, hogy a gyepmester minél gyakrabban tartson kutyarazziát.

x **A leggyorsabban** értesül a vidéki közönség az ország és világ eseményeiről a „**Magyarország**” útján. Ez a lap a modern technika és hírszolgálat kellékeivel akként van felszerelve, hogy már korán reggel az ország legtávolabb vidékein is teljes tájékoztatást nyerhet belőle az olvasó az előző nap politikai és társadalmi eseményeiről, a gazdasági élet hullámzásairól, az árfolyamokról, a gabonaáról stb. De a legfőbb érdeme ennek a lapnak az egyenes, hajthatlan, független nemzeti irány, amelyet minden sora visszatükröz és amelylyel a **Magyarország** már eddig is döntő eredményeket vívott ki közéletünk átalakítása, megújítása tekintetében. A **Magyarország**-ban írja vezérezikkeit a magyar zszurnalisztika elismert mestere: **Bartha Miklós**, a mi egymagában is elegendő bizonyítéka annak, hogy a **Magyarország** a legnemzetibb lap. A lapot ezelőtt kilencz évvel **Holló Lajos** orsz. képviselő alapította azzal a célzattal, hogy legyen a nemzeti törekvésnek egy mindentől független, alkuvást, befolyásolást és meghátrálást nem ismerő organuma, a mely köré a művelt magyar társadalom színejeva bizalommal sorakozzék. A nagyközönség a tanuja annak, hogy **Holló Lajos** főszerkesztőnek e célzata teljes sikert ért el. Felelős szerkesztője e lapnak **Lovász Márton** orsz. képviselő, a kinek magvas cikkeit nagy elismeréssel honorálja a nagy közönség.

A „**Magyarország**” hírszolgálatát páratlanul áll a magyar journalisztikában, az összes többi lapokat megelőző kitünő forrásokból szerzett értesüléseivel.

A **Magyarország** előfizetési ára évre 28 kor., félévre 14, negyedévre 7, egy óra 2 kor. 40 fill. Legezészerűbb az előfizetési pénzeket postautalványon küldeni a „**Magyarország**” kiadóhivatalába Budapest, Terecz-körut 19.

x **Örvendetes** jelenség, hogy reklámmal silány árut nem lehet a forgalomban állandóan megtartani, mert a közönség mai felvilágosodottsága mellett egyedül csak a jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva mint *tösgyökeres magyar gyáros*

ajánlom a legujabb francia módszer szerint készített kitünő **Pármái ibolyaszappant**, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bir s egy újabb módszer szerint hozzáadott bőrfinomító s üdítő szerrel készítve, oly kiváló mosdó szappan, hogy minden külföldit háttérbe szorít. Rendkívül szelid hatásánál fogva a *legérzékenyebb arczbőrűek* is nagy sikerrel használják. 1 drb. 80 fill., 3 drb. 2 k. 20 f. Készítője: **Szabó Béla** gyógyszerész, pipere-szappangyáros *Miskolczon* Főraktár: *Debreczenben Kálnai Lipót* úrnál. Ugyanott kitünő gyermek szappanom és más mosdó szappanaim 20 fillértől felfelé kaphatók.

x **Igyenes diszmű ajándék.** Aki e címet elolvassa, akaratlanul is Amerikára a képtelenségek hazájára gondol. Pedig ezuttal sokkal közelebbről, Budapestről, kél szárnyra e hír. A „*Pesti Napló*”, Magyarországnak e legrégebb, pártoktól és klikkektől teljesen független, szabad-elvű és szókimondó napilapja lepi meg vele karácsonyra olvasóit — teljesen ingyen — a gyönyörű kötésű, remek illusztrációkkal diszitett „*Zichy Mihály Album*”-mal. E valóban értékes és nagy irodalmi becsesél bíró művet — melynek az „*Atheneum*” kiadásában megjelent eredetije 90 koronába kerül — a „*Pesti Napló*” új kvárt kiadásában karácsonyi ajándékkul megkapja a „*Pesti Napló*” minden állandó előfizetője. Es megkapják azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél év, negyedév vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a „*Pesti Napló*”-ra.

EGYLETI-ÉLET.

* **A tisztviselők önszegélyző-egyesületéből.** *Oláh Károly* városi tanácsos, mint a tisztviselők önszegélyző-egyesületének igazgatója, ezuton tudatja az egyesület tagjaival, hogy a tagok kényelmére való tekintetből, az ez évi márczius hó 1-én beszüntetett azon intézkedés, hogy az alap részek, törlesztéses kamatok stb. *Szabó Lajos* egyleti tag által minden hónap elején a pénztárba való beszolgáltatás céljából összeszedettek, július hó 1-től ismét érvénybe helyeztetik s annak végrehajtásával, írásbeli meghatalmazással ellátva, *Szabó Lajos* egyesületi tag bizatott meg.

TANÜGY.

A főreáliskola rajzkiállítás. A helybeli állami főreáliskolában — mint minden évben — ez idén is rajzkiállítás rendezti be a nyilvános vizsgálatok sorát. A két termet megtöltő rajzkiállításon több kiválóan sikerült rajzot láthattunk, melyek arról tanuskodnak, hogy ez iskolában nagy gond fordittatik a rajzoktatásra. A kiállítás még ma délig nyitva lesz s megtekintheti mindenki.

Beiratás az állami főreáliskolába. A debreczeni állami főreáliskola igazgatósága közli velünk a következő értesítést!

A debreczeni állami főreáliskolában az alsó négy osztályban a felvételeket június 30., július 1., 2. és 3. napjain tartjuk meg. Minthogy ezen osztályokba a felvételre rendszerint többen jelentkeznek, mint a mdnnyit tantermeinkbe sza-

bályszerint kényelmesen elhelyezhetünk, már most figyelmeztetjük az érdekelte szülőket, hogy fiaik felvételére egész biztosan csak azok számíthatnak, a kik a beiratásra kellő időben vagy most a tanév bezárása után azonnal jelentkeznek. A beírásnál 9 korona 70 fillér felvételi díjat kell fizetni, a legutóbb nyert iskolai bizonyítványt, az újraoltási bizonyítványt és az anyakönyvi kivonatot beadni. Debreczen, 1902. évi június hó 26. A főreáliskola igazgatósága.

SZINHÁZ és MŰVÉSZET.

Miss Isadora Duncan.

A californiai táncpoétáról.

Zsufolásig teli ház előtt egy éjszakai amerikai leány mutatta be tegnap a városi színházban a maga különleges, a maga klasszikus zsenialitását. *Ferroni* bűvös muzsikája mellett lejtett a színpadra s aztán tánczolt, ha ugyan táncz az, a mit ez a bámulatos leány produkál. Láttuk a plasztika szüzi tökéletességét, az asszonyi test ritmikus mozgásának varázslatos, mennyei költészetét. Láttuk az antik világ feltámadt — új életre kelt habléányát a maga csábos, észbontó valóságában és kábultan a gyönyörtől, meghajtjuk az elismerés lobogóját az örökszép előtt.

Részletezni bajos a tegnapi estét. *Miss Duncan* nagy a maga egészében, nagy maradna, ha részleteznők is azt, a mit nyújtott.

A közönség alig van velünk egy véleményen. Az új, soha nem látott művészi tökéletesség elhomályosítja azemet, megrészegíti az ítélőképességet, elveszi a tiszta látás erősségét. Az egyik rész megbotránkozva, a másik fásult közönynyel távozott a *Duncan* estről és haj csak kevesek, nagyon kevesek értették meg *Kalifornia* leányát. A mezitelen lábszártól nem látták a művészi erőt és visszataszítónak találták a plasztika esodáját. Csak tiszta, fehér lelkek értik meg azt a hőlekkü szüzet, a kinek imádsága a táncz és egy pillanatra sem gondol arra, hogy akadhat néző, a ki a teremtes remekében csupán a födetlen husnak tapsol.

Miss Duncan forradalmár és reformátor egy személyben. Hadat üzen az álerkölesőknek, melyek selyembe burkolják a bünt és takaratlan hagyja a maga ártatlanságát — bizva abban a hatalmas művészi erőben, a mely ihletet áraszt és nem türi, hogy másnak lássák, mint aminek látszani akar.

Tánczidylljei: *Primavera*, *Ninetta*, *Pán* és *Echó*, *Bachus* és *Ariadne* — mind megannyi hymnuszi egy klasszikus multnak, melyet megelevenedve láttunk magunk előtt tegnap este. Szinte érezzük, hogy azzal a tenger gyönyörűséggel szemben, a miben bennünket ez a poetikus tünemény részesített, gyöngé

erőtlén — a próza. Dalt érdemel, mert az *Olimpot* varázsolta vissza élénk, a maga mithoszi, isteni szépségeivel. Dalra méltó, mert álomba ringatta a lelkiünk habtestének fehér költészetével.

(Sztm. I.)

— (Zilahy bukása.) Az *aradi* nemzeti színház január elsején újra igazgatót cserél. Zilahy Gyula visszakerült a „Nemzeti Színházhoz” és utódja eddigi titkára Békés Gyula, a kiváló színész leg. Ez a legfrissebb szenzáció, mely immár valóság, szomorú tragikuma egy ideális színészembernek, a ki belebukott az álmodozásba. Zilahy Gyula mindent ígért, de nem válhatta be felét sem, a mint nem az volt a közönség sem, a kinek hitte. Egy csalódással gazdagabban visszatér a nagy Zsöl a *Nemzetibe*, régi diadalai színhelyeire, az igazgatást pedig átveszi egy fiatal, nagy tehetségű erő. Békés Gyula, Debreczen szülötte és jó ismerőse, a kinek minden jókat kívánunk új vállalkozásához.

TÁVIRATOK.

Forgách gróf ügye.

Budapest, június 26. (Saját tudósítónktól.) Forgách gróf, a kigolyozott főúr, Olay Lajos és Kubinyi György képviselőkkel provokáltatta Jeszenszkyt, aki Ivánka Oszkárt és Károlyi Mihály grófot nevezte meg segédekül. A tárgyalás folyamán Forgách segédei új becsületbiróságot kértek, amit az ellenfél segédei elfogadtak, kijelentve, hogy Forgách grófot a kigolyozás után párbajképtelennek tartják. A honvédelmi miniszter ma három megkeresést kapott Forgách ellen, hogy indítsa meg a katonai becsületbirósági eljárást. Ezek között van Elek Gusztáv nyugalmazott ezredes is. Forgách ma felmondta Zöldfa-utcai lakását, a butorait pedig áruba bocsátotta.

Elhunyt képviselő.

Budapest, június 26. (Saját tudósítónktól.) Köröskényi Elek országgyűlési képviselő, akit a hont-megyei Szomrád kerületben szabadelvűprogrammal választottak meg, ma reggel a Royal-szállóban levő lakásán hirtelen meghalt. Valószínűleg szívszélhűdés ölte meg.

Ajtay rektor lemondása.

Budapest, június 26. (Saját tudósítónktól.) Wlassics kultuszminiszter tudomásul vette Ajtay rektor lemondását. A lemondás folytán rövidesen új rektorválasztás lesz.

Makkay Zsigmond állapota.

Marosvásárhely, június 26. (Saját tudósítónktól.) Makkay Zsigmondot, aki hastifuszból fekszik, az itteni kórházba szállították. Állapota komoly, de az orvosok remélik, hogy életben tarthatják.

Nagy család egy pénzüzetnél.

Budapest, június 26. (Saját tudósítónktól.) Az osztrák magyar általános tisztviselő-egyesület buda-

pesti intézeténél kiderült, hogy a kölesön-osztálynál hamisított okmányok alapján pénzt vettek fel ismeretlen csalók. Az eddigi kár 20,000 korona.

Egy főhadnagy szerencsétlensége.

Kecskemét, június 26. (Saját tudósítónktól.) Adám Rikárd, itteni Molinári-ezredbeli főhadnagy tegnap éjjel mámorosan tért haza egy mulatságból. Az ágyában cigarettázott és mikor elaludt, az ágyemű tüzet fogott. Ma reggel a füstől megfuladva holtan találták Adám főhadnagyot, az ablak mellett összeesve.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 25.

Buzakinálat mérsékelt, vételkedv korlátolt. Bányadt irányzat mellett 8000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek változatlanok. Idő: borus.

Buza júniusra	7.89—90
Buza októberre	6.55—56
Buza októberre	5.80—81
Zab októberre	5.09—10
Tengeri júliusra	5.16—17
Tengeri augusztusra	1135—45

Szomorú állapot.

A vetések állása.

Debreczen, június 26.

Azt mondják a régi öregek, hogy ilyen időjárás, mint ez a mostani, negyven év óta nem ismétlődött. Június havában néhány napig esett ugyan az eső, mely lehetett országos eső is, de három hétig soha.

Hogy milyen káros eredménye lesz ezen mostoha időjárásnak, azt kimutatni nem lehet. Irtozatos esapást mér az Isten a gazdára, és az egész országra ha ez az esős állapot még csak nyolcz napig is tart.

Az őszi vetések, a meddig csak a szem lát, le vannak feküdv a földszíne, mintha valami idegen hatalom lehengerzte volna. A jókori rozsok szemjei kifejlődve, úgy ülnek ki a kalászból, mint a fiók fecskék, a fészekből. A szem a nedvességtől kidagadva, a kalász házacskákat kitérítette. Ebből most már az következik, a mai abnormalis időjárás, ha egy hirtelen forróság követi, a mag az érés következtében össze huzódva a kitérített kalász házacskában meglazul; vagyis az össze huzódott szem, oldal falakba nem tudván támaszkodni, hullásnak ered.

Minden kaszaesapás elveszi a gazdának fele termését. És ez az állapot, különösen a rozsoknál, okvetlen be fog következni.

A buzáknál még kétséges az állapot. Itt talán még veszély nincsen olyan közel. Igaz, hogy ezek is a földre vannak vasalva, de ha sallang leveleiket, melyek most alólról fogva tartják, elveszítik az

erősebb s ellenkező szél segítségével minden esetre feljebb emelik fejüket, és a teljes beérés befejezése elé akadály nem gördíttetik.

A kapásnövények megállottak mint a felhuzatlan óra. Dohány, tengeri, kolumpér, éppen olyan mint ezelőtt két héttel voltak. A vegetáció olyan elijesztő, hogy az ember nem tudja, hogy mi fog következni. A zabok nem akarják a fejüket kiszánni, mintha az anyaméhben megpokolodtak volna. Ezek a növények, azok, melyek napsugár nélkül elpusztulnak, már pedig a napot hetek óta nem látta a kétségbeesett gazda.

A rózsás álmokat tehát ismét szomorú felébredés fogja követni. A nagy remények romba dőlnek és a rossz esztendő száma — sajnos — ismét gyarapodni fog egygyel.

I. K.

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irta: Jablonczay Kálmán.

IV.

A szenvedély rabja.

(Folytatás)

— De hát mi is volt a bűnök? Ezt a kérdést az elnök tette fel. Megszólal erre a balról ülő fekete pofájú, beteges kinézésű bíró:

— A bűnök egyedül az, hogy hazátlanul esavarogva, a kafferek békés otthonában barangoltak.

A jobbról ülő, kissé fehérebb arcú, borjú pofájú bíró rá kontrázik:

— Ugyvan, ez az egyedüli bűnök! Ezek után a kafferek törvényszéke visszavonult.

Egy fél óra múlva ismét megjelentek a pódiumon és méltóságteljes önhittséggel kihirdették az ítéletet, mely következőképpen szólt:

— Az oroszán szívű és mindenki által fettegett magas fejedelem nevében, az itt előttünk álló vándorok, kik messze földről tévelyedtek ide és ezen ide tévelyedés minden bizonynyal nem a legjobb szándékkal történhetett, őket ezen cselekedetükért a kafferek legokosabb törvényszéke halálra ítéli.

Es pedig: a fehér ember egy pillantás alatti fejvesztésre ítéltetik, testét a hiénáknak martalékkul dobva.

A néger pedig elevenen szőjjel hasították, összetépett tagjai a kóbor kutyák által falattassék fel.

Az elítélteknek felebbezéshez jog adatik.

A két elítélt egymásra tekintett, valami furesát éreztek ugyan egy pillanatban, de azért mindketten felebbezték.

Oda vitték őket nem messzire a Budzsától, a második bírósághoz, a Karzsa elébe.

Itt már több éltesebb kaffer uraság ítélkezett a bűnösök felett.

Az első bíróság ítéletét maga a törvényszék elnöke tolmácsolta a másodfoku bíróságnak, kérve annak tiszteletteljes jóvá hagyását.

A Karzsa elnöke, kinek talán legértelmesebb arckifejezése volt az egész társaságban, figyelemmel hallgatta az előadó érvekben gazdag magyarázatát.

(Folyt. köv.)

Balkénes iszapfürdő

lithimnos forrása.

Páratlan gyógyhatású
VESE-, HÓLYAGBAJOK-nál
ÉS KÖSZVÉNYNÉL. o o o

Kénes, nemkülönben
o ritka gyógyerejű o
MOÓRFÜRDŐI

a legjobb eredménnyel használtatnak csuzos bántalmaknál o o o o és női bajoknál. o o o o

Villanyostény- és villanyos vízfürdőiben, továbbá hidegvizgyógyintézetében az

IDEGBAJOSOK ÉS IDÜLT IZZADMÁNYOKBAN

szenvedők találnak o o gyógyulást. o o

Teljes penzió (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 5 koronától feljebb. Munkás sanatoriumban (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 2 koronáért. Egy rekesz lithimnos savanyúviz 25 és fél o o literes üveggel 5 korona. o o o

Utazó Dubl és Por gallérok

napernyők, blousok és kalapok

nagyon olcsón szerezhetők be

Rózsa Lajosnál

Kistemplom-bazár.

Alkalmi vétel.

Széchenyi-utca végén nagy vásártér mellett, főtér közelében fekvő 4000 négyszögöl föld vagy házteleknek eladó.

Értekezhetni

Dorsch Hugó
asztalosnál.

Nagyvásártér.

Divatos

női mosó ruha szövetek:

BATISTOK, ZEPHIREK,
ÁTTÖRT KELMÉK . . .

SZINES

ANGOLVASZNAK
COSMANOSI

SZINTARTÓ INDISCH-
FOULARD, SAVANNAH,

CHINE CSIKOS ÉS

KOCZKAS VASZNAK

Métere 27 kr.

és 32 krajczár.

SZERB ÉS CSALÁNY-
VASZNAK

15 krajczártól

22 krajczárig.

TURISTA INGEK

nagyválasztékban

SZABO LAJOS FIAI cégnél

Debreczen, Rózsater.

Vászon, kész fehérnemű,

Menyasszonyi kelengye, Szőnyeg, függöny, Butorszövetek

← nagy raktára →

Donogán és

Somossy

Kunz József és Társa
utódai cégnél — Kis-
templom-bazár.

Hirdetések

.. a SZABADSÁG napilap számára ..

jutányos áron felvételnek.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

ZICHY MIHÁLY ALBUM.

A Pesti Napló amely eddigelé Madách Ember tragédiáját, Arany balladait Zichy Mihály képeivel, Katona József Bánk Bányát, Kisfaludy Sándor Himfy szerelmeit remek albumba foglalva, és legutoljára a Költők Albumát adta olvasóinak karácsonyi ajándékkul, az idén az eddigénél is nagyobb szabású, diszben, tartalomban nem csak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könyvpiacon is ritkaság számba menő diszművet. a o o o o o o o o o o o o o o o o o o

Zichy Mihály albumot szánt olvasóinak karácsonyi ajándékkul.

Zichy Mihály képeinek válogatott, impozáns albumba foglalt gyűjteményét a Költők Albumánál nagyobb és díszesebb alakban, Zichy Mihály világhírű művészi termeléseinek legjavát, legszebb festményeit és rajzait foglalja magában ez a diszmű

negyven műlapon, amelyek mindegyikéhez legkiválóbb esztétikusainak és műbirálóink irnak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, olyan, amilyen eddig alig jelent meg magyar dizzmüben.

A negyven pompás műlapot, a kíséző szöveget és Zichy Mihály egyéniségének és változatos életpályájának regényes rajzát, valamint Zichy rajza után készült gazdag bekötési tábla foglalja gyönyörű díszes kötésbe. o o o

A Pesti Napló e nagyszabású diszművét az Athenaeum állítja ki. A Zichy Mihály albumot, amelynek ára az Athenaeum eredeti kiadásában 90 K. a „Pesti Napló“ új kvart kiadásában karácsonyi ajándékkul kapja a „Pesti Napló“ minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél, negyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.